

Z praxe taktické přípravy velitelů a štábů

Plukovník Oldřich Kvapil

METODIKA PRÁCE

Ve všech moderních armádách se řeší metodika práce v oblasti velení (řízení) s cílem zracionalizovat a zkonkretizovat činnost velitelů a štábů, oprostít ji všeho zbytečného, vtěsnat ji do nejmenších časových rozmezí. To odpovídá požadavkům soudobého boje. Proto se objevují prvky mechanizace a automatizace ve velení, ve štábech se používá různých pomůcek k usnadnění a zrychlení práce. Štáby pracují zpravidla podle určité metodiky práce i vzhledem k využití prostředků, jimiž jsou vybaveny. Bez ohledu na současný (plánovaný) stav vybavení štábů bude však mít na vševojskovém stupni ještě dlouhou dobu hlavní slovo vlastní práce velitelů a štábů, kteří musí šetřit čas hlavně zefektivnění své práce, oprostěním ji od všeho, co nemá bezprostřední vztah k velení při plném využití technických prostředků.

Zúčastnil jsem se zimního velitelsko-štábního cvičení s částečným vyvedením vojsk. Cvičení proběhlo za složité operačně taktické situace, v těžkém terénu a za velmi nepříznivého, skutečně zimního počasí.

U jednoho cvičícího svazku nebyl zařazen organický velitel, jak to zámysl a učební cíle vyžadovaly.

Dalo by se předpokládat, že zástupce velitele, který nebyl ve funkci první rok, ovládá problematiku velení a zná správnou metodiku práce. Stejně se dalo předpokládat i o štábu.

V průběhu cvičení se však v práci velitele a štábu projevíly některé nedostatky, jako např.

— zařazený velitel až do zásahu ŘC

seznamoval štáb s úkolem tak, že dispečinkem vyhlásil všem zapojeným účastníkům rozkazy nadřazeného od záhlaví až po podpis. Narušoval tím nejen základní požadavek utajení, neboť ne všichni členové štábu mají být seznamováni s celým obsahem rozkazu nadřazeného; současně tím štábu ubíral čas;

— nevydal konkrétní podklady k přípravě rozhodnutí, neusměrnil štáb a neučinil to ani náčelník štábu. Operační oddělení plánovalo třikrát jeden přesun jen proto, že nemělo dostačující podklady;

— několik důstojníků plánovalo přesun od čáry výchozích míst, jeden důstojník plánoval vyvedení svazku z prostoru rozmístění k této čáře. Důstojníci pracovali vedle sebe na jednom pracovišti a přece v konečných termínech jejich plánů byly značné rozdíly. Změny podkladů nepronikaly ke všem plánujícím důstojníkům, a ti, kteří je znali, nepředávali je dále.

Přítom cvičící štáb má dobře zpracovanou metodiku práce, v níž má každý důstojník přesně určené úkoly (částecne i způsob jejich plnění) v období plánování, při vedení boje atd. Ukázalo se, že sebelépe zpracovaná metodika nestačí zajistit součinnosti a návaznost činnosti ani u jednoho oddělení, natož v rámci štábu. K tomu je nutné, aby každý důstojník nejen přesně znal, ale i přesně plnil své povinnosti, aby se uskutečňovala co nejužší součinnost a informovanost, aby každý důstojník projevoval nejvyšší snahu přispět svou přesnou prací ke splnění úkolu v celku.

S metodikou práce je úzce spojena i její kvalita, její přesnost a včasnost, jež

odrážejí odpovědnost přístupu důstojníků k řešení otázek.

Štáb plánoval přesun a přes různé nedostatky dokázal splnit úkol asi za dvě hodiny, což je plně přijatelný čas, přihlížíme-li k jeho současným možnostem a vybavení. Podle zpracovaného plánu se měl svazek přesunout na předpokládanou čáru zasazení. Na cvičení se podle zpracovaného plánu měly skutečně přesunovat cvičící štáby útvarů a některé vyvedené jednotky.

Průzkum ŘC zjistil, že vzhledem k vysokému zavátým silnicím nelze se přesunout bez značného zdržení a proto řídící cvičení nařídil, aby štáby a jednotky se přesunuly po jediné sjízdné ose. Štáb svazku obdržel rozkaz zplánovat jejich přesun.

Zplánování tohoto přesunu trvalo déle než čtyři hodiny. Přesun celého svazku štáb zplánoval za dvě hodiny, ale přesun pouze štábů a několika jednotek za čtyři hodiny. Z toho lze učinit pouze jeden závěr: když štáb plánoval přesun cvičně, nedbal na přesnost, na kvalitu práce, neboť se vcelku nic nemohlo stát. Podle

plánu se měly přesunovat pouze štáby s několika malými jednotkami, které by se do časového rozmezí stanoveného pro přesun celých útvarů vměstnaly. Jakmile však měl zplánovat reálný přesun byl i celkem slabých prvků, musel pracovat přesně, aby úkol mohl být splněn. To si však vyžádalo dvojnásobek času, což dokazuje malou dávku odpovědnosti při plánování prvního přesunu.

Závěry nemůžeme činit z jednoho případu. Na stejném cvičení však štáb jiného svazku zplánoval přesun tak, že vojska by již reálně musela být na pochodu v době, kdy jeho plánování ještě neskončilo. Přitom měl štáb ke zplánování a přípravě přesunu šest hodin času.

Přesnost, rychlost a vysoká kvalita práce štábu je stále základním požadavkem. V práci štábu nesmí být rozdíl při plánování bojové či jiné činnosti podřízených vojsk na cvičeních, nebo ve skutečném boji, při plánování cvičného či skutečného přesunu. Náplň práce je stejná, jejím výsledkem vždy musí být plně realizovatelný plán. V tomto směru nelze v mírové přípravě slevit ani to nejmenší.

ČAS

Čas je jedním z nejzávažnějších problémů soudobého vojenství. Přesto však mnozí velitelé neumějí dosud ekonomicky využívat čas svůj, ubírají neodpovědně čas i podřízeným velitelům a vojskům.

Na cvičení např. byli povoláni velitelé útvarů a VS svazku a zde ztrávili celkem čtyři hodiny, z toho nejméně polovinu zbytečně. V době, kdy je čas nesmírně dů-

ležitou veličinou, je to při nejmenším málo odpovědné jednání.

Šetření času musí být stále první snahou velitelů všech stupňů. Jen správné využívání času umožní, aby se každý velitel včas připravil ke splnění úkolu a mohl odpovídajícím způsobem připravit k jeho plnění i své podřízené. **Nestačí tedy pouze říkat, že čas je nutný, ale je nutné řídit se jím v praxi.**

KÁZEŇ A VZTAHY VE ŠTÁBU

Mnoho slov věnujeme v naší armádě kázni. V kázni by měli být vzorem především štáby a odpovědní funkcionáři. Kázeň je nutné dodržovat bezpodmínečně i ve vztazích mezi jednotlivými funkcionáři ve štábech. To jsou nutné požadavky, z nichž nelze slevovat.

Byl jsem svědkem rozhovoru, který vedl pomocí dispečinku cvičící zástupce velitele svazku s velitelem. Začátek rozhovoru zněl takto: „Veliteli, navrhuji...“. Kdyby byl řekl např.: „Pepíku, navrhuji...“ mělo by to stejně daleko k řádu, jako oslovení použité.

Soudružství a přátelství důstojníků v armádě nesmí mít negativní vliv na udržování řádů. I v situacích, kdy štáb plní

náročné úkoly v omezené době, musí se přísně dodržovat řády i ve vzájemném styku funkcionářů. Zmínují se o tom, neboť část našich důstojníků se zřejmě domnívá, že situace jen poněkud „zavánějící“ polními podmínkami, vytváří předpoklady k úpravě řádů. Těmto soudruhům bych chtěl říci: je veliký omyl, domnívá-li se některý z našich velitelů a důstojníků štábu, že za války, v boji, poklesne kázeň, že v bojových podmínkách se řády ve vzájemném styku, byť i udržovaném pojitky, nedodrží. Naopak. Kázeň je za války tvrdší, a to i ve štábech. Bylo by jen k prospěchu všech důstojníků, kdyby si tuto skutečnost uvědomili a řídili se jí již v mírovém životě.

POMĚR SIL

V podmínkách, kdy i Polní řád ukazuje možnost vedení bojové činnosti bez použití jaderných zbraní, vzrůstá význam pečlivého hodnocení poměru sil. Máme v tomto směru různé zkušenosti. **Jde nyní o to, najít správné řešení odpovídající požadavkům objektivnosti.** Podtrhuji význam objektivnosti, neboť ta má mimořádný význam. V tomto směru nelze nic zanedbávat, neboť podceňování pravděpodobného nepřítele je sice jednoduché, ale v žádném případě není cestou k dosažení vítězství v případném boji.

Zvláštní význam má stanovení poměru sil v našich podmínkách, kdy organizace našich vševojskových svazků a útvarů (jednotek) je proti organizaci předpokládaného nepřítele značně rozdílná. V tomto směru se pravděpodobně nevyhneme přepočítacím koeficientům, které postihnou rozdílnosti organizace, bojových možností.

Podle mého názoru je možné vyjít z těchto základů:

— na stupni našeho praporu vycházet při hodnocení nepřítele z konkrétních počtů jednotek, tj. stanovit do poměru sil konkrétní počty zbraní a bojovníků obou stran a jejich vzájemný poměr;

— v tancích nebrat v poměru sil v úvahu jednotky, ale počty tanků, u nepřítele včetně lehkých, neboť i lehký tank

je tankem a má kanón zpravidla ráže 75 mm;

— pro stanovení poměru sil na stupni útvaru a svazku stanovit přepočítací koeficient jednotek (praporů, útvarů). Přepočítacím koeficientem může být vyjádřena některá neutrální hodnota; nejvhodnější se jeví hodnota palby bez jaderných zbraní. Vycházím z toho, že hodnota palby je skutečně neutrální, objektivní prvek, který dává reálný podklad pro poměr sil. Nemůže být chyba, vrátíme-li se v tomto směru k dříve používanému pojmu „váha salvy“ a u této pak stanovíme přepočítací koeficient;

— u jaderných zbraní vzít v úvahu pro poměr sil známé organické nosiče a průměrné kilotonáže přidělované svazkům, hlavně však ukázat možný počet jaderných úderů a celkový tritolový ekvivalent, které mohou mít obě strany k dané situaci k dispozici.

Podklady pro tento poměr sil by se měly vydávat závazně centrálně, aby se předcházelo různým komplikacím a nesrovnalostem. Považuji to za velmi důležitý úkol, neboť **pouze s respektováním reálného poměru sil (samozřejmě s přihlédnutím ke všem činitelům, které bojovou hodnotu vojsk ovlivňují) lze stanovit vlastním jednotkám reálné bojové úkoly. Nepřítel je veličina, kterou ani ve cvičeních nelze přizpůsobovat našim přáním.**